

Sportakkoord II: Someren

Gericht op de herijking en de uitvoering van het Lokaal Sportakkoord I

Inleiding

Voor u ligt de herijking van het Sportakkoord van de gemeente Someren. Op landelijk niveau is een nieuw sportakkoord tot stand gekomen. In dit nieuwe landelijke sportakkoord zijn nieuwe thema's aangegeven die de komende jaren centraal staan bij de totstandkoming van de landelijke doelstellingen op het terrein van sport en bewegen. De gemeenten moeten in dit kader hun lokale sport- en beweegakkoorden herijken. Dit is ook een verplichting van het rijk om in aanmerking te komen voor de uitvoeringsmiddelen van het sportakkoord en de middelen in het kader van de BRC-subsidie voor de periode 2023-2026. Voor 30 juni 2023 moet deze herijking worden ingediend bij het rijk. Deze herijking is uitgevoerd door Sport- en Cultuurimpuls.

Proces

Bij de totstandkoming van het Sportakkoord Someren is een uitgebreid traject doorlopen waarbij een groot aantal partijen zijn betrokken. Gelet op de korte termijn die wij hadden voor de uitvoering hebben wij niet opnieuw alle betrokken partijen betrokken bij de herijking. Wij hebben een selectie gemaakt. De volgende partijen zijn betrokken geweest bij deze herijking:

- Beleidsmedewerker Gemeente Someren;
- De Buurtsportcoaches van Leef! Someren;
- Het basisonderwijs;
- Kinderopvang;
- Zorgorganisatie/ fysiopraktijk
- De GGD.

1. 2019: Wat vooraf ging

Een lokaal Sportakkoord is een akkoord waarin door de gemeente Someren, sportaanbieders en maatschappelijke organisaties (welzijn, gezondheidszorg, onderwijs) afspraken zijn gemaakt over het beleid rondom sport en sportief bewegen en dat is gebaseerd op het landelijk Sportakkoord.

Het landelijk Sportakkoord is op 29 juni 2018 door vertegenwoordigers van de sport, gemeenten en andere organisaties en door toenmalig minister Bruins voor Medische Zorg (en Sport) van het ministerie van VWS ondertekend. In dit akkoord stonden 6 thema's centraal:

1. Inclusief Sporten en bewegen (waar voor iedereen een leven lang plezier in sporten en bewegen zonder belemmeringen wordt nagestreefd);
2. Duurzame infrastructuur (om heel Nederland te voorzien van functionele, goede en duurzame sport- en beweegvoorzieningen);
3. Vitale sport- en beweegaanbieders (om voor iedere Nederlander een passend, bereikbaar en toegankelijk sport- en beweegaanbod te hebben);
4. Positieve sportcultuur (zodat iedereen overal met plezier, veilig, eerlijk en zorgeloos kan sporten en bewegen);
5. Van jongs af aan vaardig in bewegen (met de ambitie dat meer kinderen aan de beweegnorm gaan voldoen en dat hun motorische vaardigheden gaan toenemen (met focus op de groep van 0 tot 12 jaar);
6. Topsport die inspireert (vanuit de gedachte dat Nederlandse topsportprestaties en topevenementen in Nederland een cruciale inspiratie vormen voor de verenigende waarde van sport).

Toen in maart 2019 de implementatiestrategie werd gecommuniceerd naar alle gemeenten in Nederland, sprak de gemeente Someren direct de wens uit graag aan de slag te gaan met de vertaling van het Nationaal Sportakkoord naar een Lokaal Sportakkoord. Na een startbijeenkomst op 12 september 2019 werd begin 2020 het Sportakkoord ondertekend. Van de 6 nationale thema's koos Someren voor de thema's Inclusief

Sporten en bewegen, Vitale sport- en beweegaanbieders en van jongs af aan vaardig in bewegen met als doel zoveel mogelijk inwoners in Someren te stimuleren om actief te (blijven) sporten en bewegen. Daarnaast zijn er thema's voortgekomen van het Nationaal Preventieakkoord¹. Om deze thema's te verwezenlijken kreeg Someren een uitvoeringsbudget ter beschikking geteld door de Rijksoverheid.

2. 2020-2022: Wat is er gerealiseerd?

2.1 De doelstellingen

Someren koos voor de onderstaande thema's, die als volgt op lokaal niveau worden vertaald:

- Inclusief Sporten en bewegen: doel was het creëren van bewustwording dat het niet vanzelfsprekend is dat iedereen kan sporten en het leveren van een bijdrage om de bewustwording te realiseren door middel van het organiseren van deskundigheidstrainingen voor kader en vrijwilligers.
- Vitale sport- en beweegaanbieders: het doel was om meer doelgroepen aan het sporten te krijgen, zoals kinderen in de dagopvang en op scholen, (jong)volwassenen, en mensen in de ouderenzorg, gehandicaptenzorg en dagbesteding door middel van:
 - o het doorbreken van hokjes en onderling samen te werken;
 - o het verbeteren van samenwerking en afstemming tussen zorg- en welzijnsprofessionals, verenigingsleven en andere sport- en beweegaanbieders;
 - o aan de slag te gaan met deskundigheidsbevordering en professionalisering van (technisch) kader voor 'uitdagende' doelgroepen;
 - o het verbeteren van motorische vaardigheden van kinderen door middel van deskundigheidsbevordering op scholen en het opleiden van kader in het verenigingsleven;
 - o het opbouwen van persoonlijk contact met de sport- en beweegaanbieders en aanverwante organisaties door de combinatiefunctionarissen van Leef Someren!
- Thema's van het Nationaal Preventieakkoord: het doel was om bewustwording te creëren voor een gezonde leefstijl, met nadruk op niet roken, voldoende bewegen, matig omgaan met alcohol en voldoende ontspanning en sociale contacten.
- Van jongs af aan vaardig in bewegen: het doel was om bij alle buitenschoolse opvang, kinderopvang, voortgezet- en basisonderwijs en zorginstellingen kwalitatieve sport- en beweegmogelijkheden aanbieden door een visie te ontwikkelen, die is gericht op inzet van vakleerkrachten én ten behoeve van onderwijs en kinderopvang op bewegend leren, en als het kan verbindingen kunnen leggen met de Gezonde School en de Gezonde Kinderopvang. Een tweede doelstelling was het realiseren van werkdrukverlaging bij docenten.

2.2 De realisatie

Dankzij het lokaal sportakkoord Someren zijn er meerdere projecten/evenementen georganiseerd. Dat niet alleen, ook zijn er interventies geïmplementeerd. Hieronder een korte omschrijving van deze projecten/evenementen en interventies.

Someren vitaliteit

Op 12 oktober 2021 namen 56 deelnemers deel aan de vitaliteitstest. Vrijwilligers van KBO Brabant hebben deze testen begeleid. Tijdens deze dag is er informatie verstrekt over valpreventie en was er een stand met voorlichting over de cursus 'Grip en Glans' over de zingeving in het leven. Door middel van metingen, testen en gesprekken over voeding kregen de mensen inzicht in hun leefstijl.

¹ Het Nationaal Preventieakkoord is een overeenkomst tussen de Nederlandse overheid en verschillende maatschappelijke organisaties om gezamenlijk actie te ondernemen op het gebied van preventie van gezondheidsproblemen. Het akkoord heeft als doel het bevorderen van een gezonde leefstijl en het terugdringen van roken, overgewicht en problematisch alcoholgebruik in Nederland.

Online challenges & sporttrainingen

In coronatijd hebben verenigingen de mogelijkheid gekregen om online challenges en/of een sporttraining aan te leveren door middel van een video. Deze content konden wij als Leef Someren! vervolgens op onze kanalen plaatsen. Dit om kinderen sportief te stimuleren terwijl de verenigingen nog dicht waren. Hiervoor kregen de verenigingen een kleine vergoeding om ze te helpen in de moeilijke tijd.

Het bewegend kind

[Het Bewegend Kind](#) is een methode die gebruikt wordt om kinderen meer en beter te laten bewegen. Door in de zoomen op de basis beweegvorm leren de kinderen al op jonge leeftijd hoe ze goed moeten bewegen en draagt het bij aan de fysieke gezondheid. Naast de grove motoriek die getraind wordt tijdens de lessen gaat ook de fijne motoriek vooruit

Leef Sportief en Creatief boekjes 2020 en 2021

Leef Sportief en Creatief geeft het sportaanbod weer Someren in de vorm van een boekje. Dit geldt voor activiteiten van verenigingen, maar ook het aanbod die LEEF! Someren verzorgd. Het boekje maakt inzichtelijk wanneer, waar en welke activiteit er te doen is. Het boekje wordt bij kinderen op school uitgedeeld, zodat ze er zelf in kunnen kijken. Deze is ook digitaal terug te vinden.

Stichting Positief Coachen

Het faciliteren van theatervoorstelling Dat Schiet Lekker Op Zo. Dit was een samenwerking tussen SV Someren en handbal Someren. De voorstelling vond plaats bij SV Someren en was een krachtige aanzet voor een nog positiever klimaat bij de sportverenigingen.

Scheidsrechters cursus

Door een te kort aan scheidsrechters binnen het voetbal is er een samenwerking ontstaan tussen voetbalverenigingen uit Someren en Asten. Hierbij is er vanuit Lokaal Sportakkoord Someren de helft bekostigd. De cursus is op dit moment nog lopend en dus niet afgerond.

3. 2023-2026: Herijking

Eind 2022 is de periode van Sportakkoord I ten einde gekomen. Echter, de Rijksoverheid is zo enthousiast over de meerwaarde van het Sportakkoord, dat zij van 2023-2026 opnieuw budget ter beschikking stellen. De gemeente Someren kan dus dit uitvoeringsbudget aanvragen, mits voldaan wordt aan een aantal voorwaarden:

1. Het beschikken van een kernteam;
2. Het inzetten van een coördinator sport en preventie;
3. Het herijken van het huidige Sportakkoord;
4. Het meewerken aan activiteiten rondom monitoring en evaluatie die in het kader van het Sportakkoord en de Brede SPUK² plaatsvinden in de periode 2023-2026.

3.1 Het lokale kernteam

Het kernteam voert de regie over de herijking en uitvoering van het Lokaal Sportakkoord. Dit kernteam moet ten minste bestaan uit vertegenwoordigers van de gemeente, de lokale sportsector en maatschappelijke organisaties (welzijn, gezondheidszorg, onderwijs). In Someren bestaat het lokale kernteam uit:

- a) De gemeente Someren (Tim Pijls, beleidsmedewerker maatschappelijke ontwikkeling);
- b) Lokale sportsector (Leef Someren! / Sport- en Cultuurimpuls Combinatiefuncties);
- c) Welzijn (Onis Welzijn);
- d) Zorg (Natuurlijk Bewegen/Fysiotherapie en Trainingscentrum Paul van der Weerden).

² De Brede SPUK-regeling is voor alle gemeenten beschikbaar gesteld voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis. De stip op de horizon is een gezonde generatie in 2040.

3.2 Coördinator Sport en Preventie

De coördinator Sport en Preventie coördineert de herijking en uitvoering van het lokaal sportakkoord. Dit is een combinatiefunctionaris van Leef Someren! In de komende maanden wordt een nieuw programma Brede Regeling Combinatiefuncties 2023- 2026 samengesteld in het kader van de Brede SPUK. In dit programma wordt een rol vrijgemaakt voor de coördinator Sport en Preventie. Hoewel de persoon nog niet is aangewezen, wordt deze rol tot die tijd vervuld door beleidsmedewerker maatschappelijke ontwikkeling van de gemeente Someren, Tim Pijls. Het correspondentie e-mailadres is t.pijls@someren.nl.

3.3 Herijken Lokaal Sportakkoord I

Het lokale sportakkoord wordt herijkt op basis van de inhoud van de Hoofdlijnen Sportakkoord II en aan de hand van het 'Raamwerk afspraken Sportakkoord' en wordt voor 30 juni 2023 ingediend. Deze 2 documenten vereisen:

1. een herijking langs drie ambities:
 - a. Hoe wordt het fundament (vitale sportaanbieders, duurzaam beleid) van de lokale sportsector versterkt?
 - b. Hoe wordt het bereik (draagvlak partners, deelname partners) van het Lokale Sportakkoord vergroot?
 - c. Hoe wordt de betekenis van sport op lokaal niveau zichtbaar gemaakt en benut (verbinding met GALA, IZA, School & Omgeving)?
2. Er wordt aantoonbaar gestreefd naar het betrekken van het merendeel van sportclubs, ondernemers in de sport en maatschappelijke instellingen;
3. Er wordt in de periode 2023-2026 gewerkt aan een plan van aanpak om sociale veiligheid en integriteit op lokaal niveau bij alle sportaanbieders te stimuleren en te ondersteunen;
4. In de periode 2023-2026 gaan de gemeente, lokale clubondersteuners en adviseur lokale sport (samen met het kernteam) in gesprek om de toegang, coördinatie en kwaliteit van clubondersteuning op lokaal niveau te verbeteren, waarbij de mogelijkheid om één loket voor clubondersteuning in te richten, wordt onderzocht;
5. In de periode 2023-2026 onderzoekt de gemeente (in samenspraak met het kernteam en de adviseur lokale sport) de mogelijkheid om een lokaal sportplatform in te richten. Zo'n sportplatform brengt de lokale sportaanbieders samen met het oog op samenwerking, één aanspreekpunt voor en met de gemeente, en belangenbehartiging;
6. Het herijkte sportakkoord maakt duidelijk hoe lokale functionarissen die gefinancierd worden vanuit de BRC worden ingezet binnen de 6 thema's van het Sportakkoord.

Ad 1a

Het fundament op orde brengen betekent dat we de voorwaarden verbeteren om te kunnen sporten en daar plezier aan te beleven. Met fundament doelen we op de mensen, organisaties, cultuur en materiële voorzieningen in de buurt.

De lokale situatie:

Someren heeft een breed netwerk van meer dan 25 sportaanbieders, 3 sportscholen en 2 zwembaden, verdeeld over de kernen. Ook andere (maatschappelijke) organisaties dan sportverenigingen organiseren sport- en beweegactiviteiten. Denk aan Leef Someren!, Onis Welzijn, Sport- en Cultuurimpuls en Natuurlijk Bewegen. Maar ook kinderdagverblijven (Norlandia en Sportstuif) bieden sportieve activiteiten aan. Op de basisscholen worden de gymlessen gegeven door vakdocenten en maken scholen gebruik van de methode Het Bewegend Kind/Bewegend leren³. Someren is daarnaast ook deelnemende gemeente van Uniek Sporten, een regionaal samenwerkingsverband dat sporten en bewegen voor mensen met een beperking mogelijk maakt. De combinatiefunctionarissen matchen vraag en aanbod van deze doelgroep en stimuleren

³ Een beweegmethode die valt onder De Gezonde School en erkend/ondersteund wordt door Kenniscentrum Sport en Bewegen, CIOS, MQscan en Nijha.

verenigingen om aanbod voor deze doelgroep te creëren. Sport is daarnaast in de gemeente een belangrijk beleidsterrein in het kader van voorwaardenscheppende activiteiten. Volgens de GGD monitor Brabant-Zuidoost, NOC*NSF bronnen en die van Kenniscentrum Sport kent Someren een goede score t.o.v. het landelijk gemiddelde qua sporten en beweging.

In de afgelopen jaren is bovenstaand fundament verwezenlijkt en de komende jaren wil Someren dit fundamant verder in beton gieten door via de Brede SPUK en met name via de Combinatiefunctionarissen het bovenstaande te behouden en daar waar nieuw komende partijen zich melden het fundament verder uitbreiden met mensen en organisaties.

Ad 1b

Een groter bereik gaat over de mensen die we met onze inzet bereiken: (potentiële) sporters, toeschouwers en vrijwilligers. We willen hen beter bereiken en meer laten genieten van de sport.

In Someren werken de combinatiefunctionarissen van Leef Someren! keihard om een groter bereik te verwezenlijken. Het platform www.leefsomeren.nl stelt steeds meer mensen in staat om aan te haken. Er veel gedaan om nieuwe groepen te bereiken. Er worden kennismakingscursussen op sport- en cultuurgebied georganiseerd voor basisschoolleerlingen en er wordt jaarlijks een ouderengids uitgebracht. Voor mensen met een beperking is een aanspreekpunt via het Uniek Sporten loket. Er worden (in samenwerking met verenigingen) tal van activiteiten georganiseerd om doelgroepen in beweging te brengen. Van Colorruns tot Expeditie Robinsons en toernooien voor middelbaar scholieren alsmede online beweegchallenges. Veel van deze activiteiten halen de lokale media. Steeds meer verenigingen, individuen en organisaties weten door dit alles Leef Someren! beter te vinden en op deze manier willen we een steeds groter bereik realiseren.

Ad 1c

Betekenis gaat over de waarde van sport, topsport en sportief bewegen voor de hele maatschappij. Sport geeft energie, plezier, inspiratie en zingeving in het dagelijks leven van zij die het beoefenen of volgen, maar levert ook een bijdrage aan maatschappelijke doelen zoals het tegengaan van eenzaamheid en kansenongelijkheid of het bevorderen van gezondheid.

In Someren staat men voor Sport in policies, in plaats van Sport as a policy. Dit betekent dat sport niet als een aparte zaak beschouwd moet worden, maar gezien kan worden als een integraal onderdeel van verschillende beleidsterreinen. Zo komt in de ruimtelijke ordening sport terug als het gaat om de inrichting van trapveldjes en komt in het sociale domein, sport terug als onderdeel van integratiebeleid, door asielzoekers een mogelijkheid te geven om te sporten tussen autochtonen. Dit lokale gedachtegoed komt 100% overeen met de ambities uit de Hoofdlijnen Sportakkoord II. Aangezien sport onderdeel is van andere beleidsterreinen is er ook overlap met de doelstellingen van het GALA (Het Gezond en Actief Leven Akkoord), het Preventieakkoord en IZA⁴ (Integraal Zorg Akkoord). Het uitvoeren van “Welzijn op recept⁵” is een mooi voorbeeld waar verbinding wordt gelegd tussen de verschillende Regelingen, want een huisarts brengt een patiënt in aanraking met een combinatiefunctionaris. Voor wat betreft het Programma School en Omgeving⁶ sluit het Sportakkoord aan om alle scholen bijvoorbeeld een gezonde school certificaat te laten behalen.

⁴ het Integraal Zorg Akkoord (IZA) waarin het rijk, gemeenten en verzekeraars afspraken maken over hoe preventief gezondheidsbeleid en verbinding van de eerstelijnszorg en het welzijn/sociaal domein kan worden versterkt en duurzaam kan worden geborgd.

⁵ Welzijn op Recept is een alternatief voor mensen met psychosociale klachten. In plaats van het ‘traditionele pilletje’ voor te schrijven, verwijst de huisarts deze patiënten door naar een welzijnscoach. Klachten als vermoeidheid, pijn in de nek, maar ook stress, angst en somberheid hebben lang niet altijd een medische oorzaak. Vaak spelen onderliggende sociaal maatschappelijke problemen een rol, zoals overlijden van een partner, verlies van werk, eenzaamheid etc.

⁶ Het programma School & Omgeving is een initiatief van de Nederlandse overheid dat tot doel heeft om de gezondheid en het welzijn van leerlingen te bevorderen door de schoolomgeving gezonder en veiliger te maken. Het

Vanuit de GGD is gevraagd om goed te kijken naar de gezondheidsverschillen, wat inhoudt dat programma's met name rekening dienen te houden dat bepaalde kansarmere doelgroepen, daar met name van profiteren en niet de doelgroep die al voor zichzelf kan zorgen.

Speerpunten zijn: Integratie van Het Bewegend Kind primair onderwijs en kinderdagverblijven als verbindingsmiddel gebruiken tussen de verschillende thema's van de SPUK, waardoor er ook daadwerkelijk integratie bestaat in de deelgebieden van het GALA.

Ad 2

Lokale partners worden momenteel al betrokken bij sport. Zo zijn er al verbindingen tussen verschillende domeinen, namelijk de sport, cultuur, zorg, welzijn en onderwijs. In het nieuwe akkoord willen we kinderdagverblijven erbij gaan betrekken, zodat we ook de allerkleinsten een kansrijke start kunnen geven op het gebied van sporten en beweging. Daarbuiten zullen de Combinatiefunctionarissen met hun almaar groeiende netwerk nieuwe verbindingen maken, daar waar mogelijk. Ook bij de commerciële sportaanbieders liggen kansen.

Ad 3

(al dan niet) In samenwerking met regiogemeenten (Peelgemeenten/Eindhoven en omgeving) werken we aan een plan van aanpak om sociale veiligheid en integriteit bij lokale sportaanbieders te ondersteunen. Vanwege de vermeende regionale aanpak, is onderstaande tekst wellicht ook terug te vinden in andere herijkte Sportakkoorden.

Met onze aanpak:

- Creëren we een veilige basis, zodat iedereen veilig en met plezier kan sporten.
- moeten verenigingen voldoen aan de basiseisen sociale veilige sport: VOG's, vertrouwenscontactpersoon, gedragsregels en het doorlopen van een e-learning (niet vrijblijvend);
- Zetten we in op meer aandacht voor en het bespreekbaar maken van veilige sport, uitgaande van bepaalde normen en waarden;
- Versterken we de keten voor sociale veiligheid, denk aan bijvoorbeeld signalering;
- Versterken we de infrastructuur rondom sociale veiligheid.

Ad 4

Clubondersteuning wordt gerealiseerd door de inzet van combinatiefunctionarissen. Nu al is er een verenigingsondersteuner aanwezig en organisaties kunnen deze verenigingsondersteuner gemakkelijk bereiken via de kanalen van Leef Someren! en Onis Welzijn! De één loketgedachte is al aanwezig en wordt in de toekomst nog verder versterkt.

Ad 5

Het inrichten van een lokaal sportplatform heeft al plaatsgevonden. In Someren is dit platform www.leefsomeren.nl. Dit is een platform waarop de burger eenvoudig inzage heeft in het lokale sport- en beweegaanbod, een plek waar verenigingen informatie en activiteiten kunnen delen, een plek waarbij de inwoner op eenvoudige wijze kennis kan maken met het lokale sportaanbod én een plek waar data eenvoudig op te vragen is zodat men inzage heeft in succesvolle activiteiten. De combinatiefunctionarissen beheren de mailbox en schakelen daarbij met de gemeente, Buurtsportcoaches, verenigingen of bijvoorbeeld de Vereniging Sport en Gemeenten.

Ad 6

In Someren zijn er momenteel al combinatiefunctionarissen actief. Het huidige werkprogramma loopt tot en met augustus. Someren heeft echter toegezegd de combinatiefunctionarissen actief te houden tot en met december 2026. In de komende maanden wordt het nieuwe werkplan gemaakt. Aangezien de combinatiefunctionarissen vanwege de nieuwe Regeling een nieuwe rol toebedeeld krijgen en aangezien dit

programma richt zich op het verbeteren van de fysieke, sociale en cognitieve omgeving van scholen, en stimuleert scholen om gezondheidsbevordering en preventie van gezondheidsproblemen op te nemen in hun beleid

momenteel nog niet bekend is, omdat hierbij afhankelijkheid bestaat van andere beleidsterreinen binnen de Brede SPUK kan nog niet met 100% aangegeven worden hoe de combinatiefunctionarissen ingezet zullen worden. Wat wel zal veranderen is de naamgeving van de Combinatiefunctionarissen. Nu zijn het allemaal buurtsportcoaches, maar in het nieuwe Programma zal onderscheid worden gemaakt tussen Buurtsportcoach, Cultuurcoach, Combinatiefunctionaris Onderwijs, Clubkadercoach, Bewegcoach en Coördinator Sport en Preventie.

3.4 Monitoring en evaluatie

De gemeente Someren (het kernteam en de Coördinator sport en preventie) verklaart mee te werken aan activiteiten rondom monitoring en evaluatie die in het kader van het Sportakkoord en de Brede SPUK plaatsvinden in de periode 2023-2026. Onze functionarissen nemen deel aan bijeenkomsten die worden georganiseerd door NOC*NSF, POS en VSG/VNG en dragen op deze wijze actief bij aan kennisdeling. Ook komen de betrokken partijen minimaal 2 keer per jaar bijeen om de voortgang te bespreken. Daarnaast monitoren en evalueren we de afspraken, zodat we weten wat wel werkt en wat niet en welke impact we maken. Tevens delen we goede voorbeelden via diverse kanalen.

De herijking zet in op het versterken van de uitvoering! Het uitvoeringsbudget zal dan ook volledig opgaan in het realiseren van de ambities.